

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 Ft.
minden következőnél 15 fillér.
Bélyegdíj külön 60 fillér.
Nyilatkozat sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szombat, május 12.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Foszladozó álarczok.
A képviselőház ülése.
A delegáció és a kvóta-bizottság ülése.
Az öreg Tisza.
Öngyilkosság a városligetben.
Szinigazgató és primadonna.
Egy pofon a harminczas évekből.
Felmentett hitvesgyilkos.
Tárcza: Jona. Irta: Jan Neruda
**Regény-Csarnok: A kegyelmes úr unoka-
huga.** Irta: Groller Balduin.

Foszladozó álarczok.

Arad, május 11.

Az illetéktelen vagy gonosz célzatu hatalmi törekvés leghatékonyabb és veszedelmesebb taktikája a hazug tettetés, a képmutató álnokság, melylyel az ostromolt erősségeket megközelíteni és áldozatait megejteni szokta. Nincs azoknál ocsmányabb és erkölcstelenebb cselofogás és valahányszor az események tisztító heve egy-egy csapat settenkedő alakosnak képerő az álarczot lepörzsöli, egyaránt diadalt ül az erkölcs és a — *közbiztonság elve.* Ezen elmélkedésre késztet önkéntelenül is az a levél, melyet a néppárt két oszlopos tagja intézett a képviselőház elnökéhez, s melyet ez utóbbi az ülés folyamán föl is olvastatott. Ennek a levélnek a nyomán most már végképen lekopik a maszka az Ugron-párt arczatáról és kétségtelen beigazolást nyer ama folyton hangoztatott föltevésünk, hogy az Ug-

ron-párt sajátképen a reakció zsoldjába szegődött álorezás csapat.

A néppárt említett korifeusai névszerint ifj. Zichy János gróf és Rakovszky István ama levelükben a delegátusok közül való kilépéseket jelentik be a Ház elnökének, a miből ismét kitűnik, hogy az Ugron-párt a néppárttal nemcsak elveik és törekvéseik azonossága által függ össze, hanem azzal szolidáris közösségben áll és a kettő együtt egymással egységes organizmust képez.

Kitűnik ez — hiába vannak az igazságon keresztül irva — annak a levélnek minden sorából. Azt mondják ugyanis a néppárti hypokriták, hogy ők azért lépnek vissza, mivel a többség — midőn Ugrontól szavazatát megvonta — nem járt el korrektül; mert ha felszólítja a kisebbség egyik-másik töredékét, hogy jelöljön a maga sorából valamely bizottságba tagot, akkor azt abba bele is kell választania. A pártközi loyaltás elvét sértette meg tehát a többség Ugron esetével — kit ilyen kerülő uton akart megbélyegezni s azért ők sem fogadják el mandátumukat a majoritás kezéből.

Lári-fári, csupa kertelés az egész. A többség a jelölések tárgyában tett felszólításával csak a hagyományos uzusnak tett eleget, mely alól magát ezuttal sem vonhatta ki, és nem azért, hogy Ugront törbe csalja és megejtse. Ellenben az Ugron-párt üzött vakmerő játékot a többséggel, midőn a felhívásra azzal felelt, hogy

olyan embert jelölt ki *ellenzéki* delegátusnak, a ki a közös hadügyminisztertől mindenféle czimen állandó borraivalókat huz és ezen borraivalók fejében már legutóbb is oly bizalmi nyilatkozat megszavazását indítványozta a delegációban, hogy azt még a többség is arczpirulással utasította vissza. *Ez volt a perfidia, ez ellenkezett a korrektséggel.* Böven értesült az Ugron-párt arról, hogy a többség soraiban ez a szemérem nélkül való eljárás általános indignációt keltett és hogy a kormánypárt nagy többsége *nem hajlandó az ő szavazatával Ugronnak alaposan befektetett politikai egyéniségét rehabilitálni.* A néppárti episztola érvelése tehát tiszta ámitás, melylyel csak a közönséget akarnak megtéveszteni azon szoros kapcsolat, mondjuk *azonosság* felől, mely az Ugron- és a néppárt között fenáll és elejétől fogva fenállott.

Hasztalan törekvés, az *álarcz lefoszlott* a hypokriták képeről. Ugronék elejétől Bécs és Róma közös szolgálatában állottak; beékelték magukat a függetlenségek közé, hogy semmivé tegyék azt a pártot, mely — ha időszerűtlen és sikerrel nem kecsegtető harcot is vívott — egy nagy eszmét, *Magyarország függetlenségének* nagy ideálját írta zászlójára és őrizte ottan és azután ezzel a tiszteletreméltó zászlóval törtek a szabadelvű reformok ellen, mint *Róma zsoldosai* és ezen zászló alatt tették az obstrukcióval semmivé a magyar parlamentarizmust, mint a *reakció előharczosa*.

TÁRCZA.

Jona.

Irta: Jan Neruda.

A higvelejű Jona mintha csak egyenesen a rakoncátlan fiatalság mulattatására teremtdött volna. Tizenhét évét taposta már az istenadta, de azért senki sem becsülte volna többre tizenhárom esztendőnél. Anyja csak az utcásarki kofához és a szatócsához szokta volt küldözgetni — mert távolabbra maga sem merészkedett —; és amikor hazafelé mendegélt, a gyerkőczök visitozva ugrándoztak körül: Nini, a Jona! a buta Jona! — Ő pedig mintha észre sem venné, lassan bandukolt tovább, nagyokat erőlködve és mély lélegzeteket szedegetve tüdejébe; néha meg-megtámolygott mentében, mint ha a vékonyka lábszárak nem igen bírnák el gyöngye testét. A gyerkőczök utját állták és egyet-egyet taszítottak rajta, de ő csak mozdulatlan viaszarczát fordította feléjük, és csak a szeméből látszott holmi szorongó kérés. Egy pillanatra mozdulatlan megállt, azután megrezzent, mintha már a halál fenyegetné, és hol jobbra, hol balra iparkodott elsuhanni. — Jona! Jona-a-a! visitozták a gyerkőczök, mikor ezt a remegését észrevették. De ő soha, soha sem védte magát.

Hazaérve pedig szépen átadta amit hozott s csöndesen leült a kályha mellé.

— Gyere hozzám, Jancsi! Hozd csak ide

azt a számolty és csücsülj mellém, mondá neki az egy évvel idősebb néneje egy szöszke haju sugar leányzó, kézimunkáját félretéve.

Jona csuszogva, nagy lassan hozta el a számolty és odatette a lány lába elé. A hajadon ölébe fogta a szegény gyöngye fejet. Jona zokogni, keservesen zokogni kezdett; néneje simogatta, babusgatta és a maga könyeit nem engedte kicsordulni.

— Ugy-e hogy nem vagyok buta? lihegte a fiu nagysokára, leheletszerű, reszkető hangon:

— Dehogy, Jancsikám, dehogy! Okos vagy te bizony! hagy csak őket, hadd beszéljenek, ha kedvük tartja.

— És ugy-e, te szeretsz engem, és én ugy-e nem vagyok buta? Es boldogságos mosoly ült ki a lélektelen arczra.

— No most fogd a hegedűdet és játszszál valamit! —

— De bizony nekem ne nyekegjen! Este annyit czinczozhat a háztetőn, amennyi neki tetszik, mordult közbe ilyenkor az anya. Jona meg se moczzant, csak a nénjét nézte és minden legparányibb mozdulatát megügyelte.

Anyjától és bátyjától bizony nem volt része semmiféle szeretetben; csak a néneje volt övé, ehez aztán gyöngye lelkének minden szenvedélyével ragaszkodott. A szomszédságban pedig azt tartották róla, hogy Jónát megszállotta a Szentlélek: a hogy ő hegedült, ugy más emberfia nem tudott volna zenélni, pedig soha senki sem tanította. Csak épen, hogy „darabo-

kat“ nem játszott, hanem ép oly csodaforma és ép oly bolondos volt a játéka is, mint ő maga.

Jona ugyan abban a házban lakott, a hol én zsenge ifjuságomnak javarészét eltöltöttem. Jól ismert, és ha találkoztunk, fejt mindig mosolygva bizcentette felém. Akkoriban zabolátlan egy ficzko voltam, de mondhatom, hogy soha semmiféle csinyt nem követtem el rajta. Az a viaszarczu szent volt előttem. Gyermeki fantáziám valami elvitázhatatlan hasanlóságot talált közte és azok közt, melyeket templomoltárokon üveg alatt láttam.

Vasárnap este volt. A nyárutó valami bübajos mezbe burkolt mindeneket. Kék volt a meny és sötét, mint az azur, imitt-amott ezüstös csillagocskák pislogtak rajta, mintha minden csillagocska valami megboldogult léleknek egy-egy gondolata lett volna; köztük uszott a világos, nagy hold, — vizeket, hegyeket fényes-égbé vonva, alacsony kunyhókat és büszkén meredő templomokat megaranyozva.

A házakban vasárnap este nyüzsgő eleven, ség lassankin elpihent. Az asszony-nép is, mely mindig talál magának tennivalót és munka után még soká kinn üldögél a lépcsőkön, egymásután nyugvóra tért már.

Csak oda fönn a harmadik emelet folyosóján hangzott még szóbeszéd; egy legény és egy leány beszélgettek ottan elmélyedve. Mátkapár voltak, és másnapra volt kitüzve az esküvőjük. Jona néneje, a szép Miczka volt a menyasszony, a vőlegény pedig egy fiatal, de köztudomás sze-

Az igazság napja és a zivatark tisztító hatása leégette és lemosta a hazug zászlónak hazug színeit, és most feltűnik országvilág szeme előtt az az irás, mely a párt igazi nevét, jelenti: az Ugron vezetése alatt álló néppárt.

A kormányt pedig és a többséget egy csöppet se zsenirozza a reakció nyílt és titkos zsoldosainak az a világgá kürtölt vádaskodása, hogy a delegációban nincs az ellenzék képviselve. Mert hát a néppárt két frakciója, a Zichy- és az Ugron-párt, a közös ügyek intézése körül nemcsak, hogy ellenzék nem képeznek, hanem állásuk, összeköttetések és kötelezettségeiknél fogva ők ott a szélső jobboldal, ők a bécsi követelések leghivebb és legmelegebb szószólói és pártolói, egyszóval, a közös kormánynyal szemben ők a valódi kormánypárt.

Egyáltalában állandó veszedelem e reakcionáriusok jelenléte mindenütt, a hol magyar érdekről van szó, de legveszedelmesebb ott, a hol a magyarság érdeke Rómával avagy Bécs-csel állhat szemben.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 11.

Nagy meglepetéssel, szinte szenzációszám-ba menő beszéddel kezdődött a mai ülés. Már a folyosón híre járt, hogy Gajári Ödön a napirend előtt fel akart szólalni. A mikor az elnök aztán becsengette a képviselőket, az egész folyosó megmozdult és a honatyák csapatostul siettek be a terembe.

Mély csend lett egyszerre, amidőn az elnök csakugyan bejelentette, hogy Gajári beszélni akar. A kíváncsiság és találgatás látszott minden arczon.

— Vajjon mit akarhat Gajári?

Gajári pedig semmi mást nem akart, mint megvédeni Ugront a személyes támadásokkal szemben. Es ez a védelem hathatósabb volt, mint Bartha Miklósnak összes Ugronvédő cikkei. Általános nagy érdeklődés és figyelem mellett — bár sokak csodálkozására — jelentette ki Gajári, hogy az Ugron elleni akciót

helyteleníti. A személyes harcztól félti a jelenlegi politikai szituáció előnyeit.

Beszédére a tetszés általánosnak épen nem volt mondható.

Polónyi is beszélt ezután kisebb érdeklődés mellett, s ezzel a mindenesetre érdekes inczi-dens véget ért.

A folyosón aztán különbözőképen kommentálták Gajári felszólalását. A legtöbbnek véleménye az volt, hogy Gajári komoly politikai okból a további béke okából szólalt fel.

De volt más oka is: a lovagiasság. Be akarta bizonyítani, hogy a kormánypártnak épen az a része, a mely mindig elítélte a személyes hajsztát és a mely mégis mindig a legélesebb és legkiméletlenebb ellenzéki támadásoknak volt kitéve, nem megy bele a bosszu politikájába és lovagiasan viseltetik akkor is, a mikor az tőlük legkevésbé várható.

Igy gondolkoztak a kormánypárt nagy részében.

Ezután áttértek a napirendre.

A szeszkontingenshez elsőnek Rakovszky István szólalt fel. Utána általános nagy érdeklődés mellett Hieronymi Károly mondott szakszerű, alapos és tárgyilagos beszédet, megtéve a javaslatra őszintén ellenészrevételeit, de kimutatta annak előnyeit is. Beszédét zajos helyeslés között fejezte be.

A szünet után Polónyi Géza beszélt csekély érdeklődés mellett.

Részletes tudósításunk a következő:

Elnök: Tallián Béla, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Fejérváry Géza báró, Darányi Ignác, miniszterek.

A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Az elnöki előterjesztések után az elnök bejelentette, hogy Gajári Ödön a napirend előtt fel akar szólalni.

A személyes hajsza.

Gajári Ödön általános nagy figyelem és csend közepette állott fel szólásra.

Elsőben is kijelenti, hogy az Ugron ellen indított akciót helyteleníti. Egyesek az összeférhetlenségi törvényt kijátszva, az összeférhetlenség bejelentésének örve alatt a képviselők magánbecsületét támadják. Ez a politikai élet elfajulásához vezet.

Rakovszky István:) Helyes! Helyes!

Polónyi Géza:)

Gajári Ödön: Ne tulajdonítsanak a felszólalásnak titkos tendenciát. Az ellenzéki sajtó újból fenyegetőzik, hogy harcot indít, a mi szerinte, a közélet belsejét teljesen tönkre tenné és semmivé tenné azokat az áldozatokat, a melyek a mostani politikai szituációnak hozattak. Itt volna az ideje annak, — a történetek igazolják ezt, — hogy az összeférhetlenségi törvényt revízió alá vegyük, nehogy a jövőre nézve is magánjellegű dolgok a törvényhozásba hurcoltassanak. O a személyes hajsztát mindenkor elítélte, elítélte akkor is, a midőn az ellenzék személyes támadásokat intézett a kormány ellen. Azt a hajsztát, a mely a személyes magánbecsületet támadja meg, ismételtel kijelenti, hogy elítéli. (Helyeslés.)

Polónyi Géza fel akar szólalni.

Elnök kérde a Házat, hogy miután Polónyi a napirend előtti felszólalásra előbb nem jelentkezett, megengedi-e Polónyinak a felszólalást?

A Ház megengedte.

Polónyi Géza: Helyesli a Gajári felszólalását, de visszautasítja azt, mintha az Ugronfrakció személyes támadásokban vett volna részt (??) Ők a politikai rendszer, az ischli klausula és korrupt választások ellen küzdöttek. Ismételtel üdvözlí Gajarit felszólalása alkalmából, ő is elítéli a személyes hajsztát s azt szeretné, ha a pártok kölcsönös gyűlölködés helyett szeretetben és megbecsülésben haladnának előre. (Helyeslés.)

A napirend.

Psik Lajos előadó Ugron János igazolását jelenti be.

A Ház ezután harmadszori olvasásban is elfogadta a hírlapbélyeg eltörléséről szóló javaslatot.

A szeszkontingens.

Rakovszky István: A mezőgazdasági nagyipar érdekében szólal fel. Azt bizonyítja, hogy az ipari szeszgyártást a kormány érdemen felül is helytelen politikával részesíti előnyben. A mezőgazdasági szeszipar hathatós gyámoltására nagy szükség van. Hosszabban részletezi a felvidék nyomorát és példákat hoz fel, mily szegénység uralkodik a tótság között. Sok helyen még a burgonya sem terem meg. E helyeken kell több szeszkontingenst kiosztani. A kormány mégis mindig a nagyiparral szemben tanúsít nagy előzékenységet, holott arra a nagyipar nem szorult rá. A kormány legyen inkább a mezőgazdákkal szemben előzékeny. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a néppárton.)

Hieronymi Károly: A javaslat két ellenáramlat között kötött kompromisszum eredménye. Nem lehet a magyar közgazdasági po-

rint nagyon ügyes gyári művezető. Jövedelmes állásra volt kilátása egy vidéki gyárban, így hát sürgős volt az esküvő.

Már rég kinn üldögélnek. Amig zaj volt a házban, suttogva beszéltek, mintha félnének a külső világtól, melynek kettejükhez semmi köze sincsen; most, hogy minden elcsendesült, most már hangosabban beszélgettek, mintha a magasztos, nyugodt éjszákát tanujává akarnák tenni boldogságuknak, esküjöknek és terveiknek. Megható, fölemelő lehet a gyönyörűség, melyet egy boldog szerelmes pár örök egyesülésének előestéjén érez!

Csak egy ember volt a közelükben, aki még kettejüknél is hangosabban mondta el érzelmeit, de ez az ember nem zavarta őket. Csakhogy ennek az embernek érzelmei nem voltak oly aranyosan ragyogóak, nem voltak oly napfényesek; csak panaszos sóhajok voltak. szívéhez szóló hangok, fantasztikus dallá gyűjtve. A higvelejű Jona zengte a dalt, a máskülönbén néma Jona, aki oly nagyon otthon volt a hangok birodalmában. De nem az ő gyenge melléből tört elő a dal; más nyelven szólaltak meg érzelmei és amint fehér ujjait hol gyengében, hol erősebben szorította a rezgő hurhoz, amint nyirettyűje elnyújtott, hatalmas hangokat, majd meg halkan elhaló sóhajokat varázsolt elő a zeneszerszámból, — bárki könnyen kiérthette belőle, hogy mi mindent érez a lelkében. A buta Jona lelkében a Szentlélek lakozik vala.

A szerelmesek beszédjéhez Jona szomorú danája adtb a kíséretet, de nem zavart semmit.

A kétegy pár ember nagyon is el volt foglalva egymással, aztán meg a komor zenét is megszokták már . . . hiszen idővel mindenhez hozzászokik az ember, még az éhenhalók nyögését is megtudja szokni . . .

Jonát magát nem látták, mert a fejük fölött játszott.

Gyalázatosan összerótt odon épület volt a ház, melyben laktunk Nyerges volt a teteje, az utca felől is, az udvar felől is rendkívül széles eresszel ellátva. Szép időben ebbe az ereszbe mázskált bele a hegedűjével Jona, és most is ott üldögélt.

Mikor a néniének völegénye megjött ő már odafön kuporgott és kezelte a vonóját, mintha sohasem tudna kifáradni; végtelen danájának folyton panaszos volt az alapszine, csak a kifejezés változott benne. Persze, persze, ábrándjai nagyon is távol voltak attól, hogy művészi kompozícióknak lehetett volna nevezni őket.

Egyszer csak kettészakadt a játék; a vonó a levegőben maradt, mintha a zengő hur megpattant volna. Jona keze erőltlenül hanyatlott le a hegedűvel és csak sovány arca maradt mozdulatlanul a holdra meredve, mintha kőből volna. Nagy sokára aztán lassan fölemelkedett. A hegedűt és vonót óvatosan letette, azután halkan, szinte a saját lépteitől félve, egészen kijött a háztető szélére. Ott pedig kihajolt az eresz szélén és lenézett a fiatal párra.

A hold előtt könnyű felhő röpített az égen keresztül.

Odalenn épen ő róla folyt a suttogó beszéd.

— Ma mintha a szokottnál is szomorubb

volna a Jancsika! Talán a végét járja? kérde a vélegény.

Honka könnyedén bólintott.

— Mindig szomorú szegényke, de néhány nap óta különösen, felelé Miczka. Egyre csak azt kérde, hogy igazán elmegyek-e tőle. Ugye magunkhoz vesszük?

— Az első időkben nem lehet. De talán később.

Miczike megölelte jegyesét.

Jona kiegyenesedett, lassan hátrább vonult és óvatos léptekkel előbbi helyére ment vissza. Megint leült, fejét kezébe támasztotta és megint csak a holdtétét nézte. Két arczáján nagy könnycseppek peregtek végig, de a zokogás nem tört ki belőle. Ajkai lassan kettényiltak és kétségbeesetten lehelte: „Tudtam, hogy engem nem szeret úgy, mint őtet!”

Igy maradt soká, nagyon soká és könnyű után pergett le arczán. Mintha meg akarná fojtani a nyomoruság . . . kendőjét leszakította a nyakáról és avval törülgette könnyeit.

Végre föluggrott és eltűnt a padláslyukon. hegedűjét és vonóját a háztetőn hagyta.

*

Jona odafön a padláson töltötte az éjszákát. Másnap, amint Miczka fölvetta a menyaszsonyi fátyolt, keresni kezdték. Megtalálták a padláson, nyakkendőjén lógva, élettele nélkül . . .

Miczkának csak három hónap mulva lett meg az esküvője.

litikát okolni azért, hogy a magyar mezőgazdaság helyzete ma tényleg csakugyan nagyon kedvezőtlen. A kontingens-törvényt nem lehet okolni azért sem, hogy a szeszárok az utóbbi időben hanyatlottak. Az oka ennek az volt, hogy a szeszadót 1888-ban tetemesen felemelték. Hogy ez a szeszfogyasztást csökkentette, az természetes. Hogy az áremelést leginkább a kisipar és a mezőgazdák érezték meg, az szintén természetes. De szenvedett e miatt a nagy ipar is. Rakovskyyal szemben fejtegeti, hogy mi igenis erősen tökeszegény ország vagyunk és ezért a nagyipart igenis támogatni kell. A premiumpolitikát nem Lukács pénzügyminiszter hozta be, hanem elődjei, neki tehát (Lukácsnak) erre kellett helyezkednie.

A javaslatra vannak ugyan ellenészrevételei, de most úgy tekinti azt, hogy itt a kormányának mind a két érdekcsoportot ki kellett elégítenie, azért a törvényjavaslatot elfogadja. (Zajos helyeslés az egész jobboldalon.)

Szünet után.

Polónyi Géza a mezőgazdasági szeszipart védve, a javaslatot erősen támadja. A javaslatot nem fogadja el.

Komjáthy Béla és **Rakovszky István** személyes kérdésben szólalnak fel.

Justh Ferencz figyelemmel hallgatott beszédében a szeszmonóplium életbeléptetését kívánja. A javaslatot elfogadja. (Helyeslés.)

A vitát holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

A király Párisban.

Bécs, május 11. (Saját tud. táv.)
A *Le Figaro* ma azt az állítólag diplomáciai forrásból merített hírt közli, hogy a király hivatalosan fogja meglátogatni a párisi világkiállítást. Itt Bécsben erről a tervről semmit sem tudnak.

Az osztrák válság.

Bécs, május 11. (Saj. tud. távirata.)
A király ma délelőtt hosszabb kihallgatáson fogadta **Körber** dr. miniszterelnököt és **Rezek** cseh minisztert. A király Rezek lemondását nem fogadta el.

A transzváli háború.

London, május 11. (Saját tud. táv.)
A *Reuter*-ügynökség jelenti Durbanból: **Buller** seregében nagyon mozgalmas az élet, de mostani hadmozdulatairól semmiféle hír nem érkezik ide.

Roseberry a németekről.

London, május 11. (Saj. tud. táv.)
A glasgowi egyetemi körben tegnap bankett volt, a melyen **Roseberry** lord azt mondta, hogy Angliának sokat kell tanulnia Németországtól rendkívüli ipara és rendkívüli koncentrációja tekintetében. **Roseberry** különösen kiemelte, hogy hogyan támogatják Németországban a kormányt.

A delegáció és a kvóta-bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 11.

Holnap megkezdődik a delegáció működése és megkezdődik a kvóta-bizottságok munkája is. Mindkét küldöttség már ma tartott előértekezletet, a mely megalakulással és a követendő programmal foglalkozott.

A magyar delegáció tagjai ma délután öt órakor **Falk Miksa** elnöklésével tartották meg értekezletüket. A kormány részéről **Szell Kálmán** és **Lukács László** voltak jelen. Az értekezlet a delegáció

elnökévé **Szilágyi Dezsőt**, alelnökévé **Szapáry Gyula** gróftól jelölte, háznagy **Wodianer Antal** báró lesz, jegyzők **Münnich Aurél**, **Teleky Sándor** gróf és **Rudnyánszky József**.

Az első nyilvános ülés holnap este hat órakor lesz.

Szell Kálmán miniszterelnök bejelentette, hogy ő Felsége a magyar delegációt e hónap 13-án, vasárnap délben egy órakor fogadja. A delegátusok 12 órakor fognak találkozni a főrendiház üléstermében.

A magyar kvótaküldöttség ma délután öt és fél órakor tartotta alakuló ülését **Szell Kálmán** és **Lukács László** miniszterek itt is megjelentek.

Elnökké **Tisza Kálmánt**, előadóvá **Falk Miksát** választották meg ezuttal is.

Szell Kálmán miniszterelnök közölte a bizottsággal, hogy **Schönborn** gróftól távirati értesülést kapott arról, hogy az osztrák kvóta-küldöttség ma szintén megalakult. A távirat azt is tudatta, hogy az osztrák küldöttség **Szell Kálmán**nak azt a kívánságát, hogy a delegációknak Budapesten való tartózkodására való tekintettel, ez uttal is ők jöjjenek a magyar fővárosba a tárgyalások megkezdése végett, elfogadta.

A bizottság tagjai azt a kérdést intézték a miniszterelnökhöz, hogy szándékozik-e a kormány új adatokat előterjeszteni. A miniszterelnök erre azt felelte, hogy az utolsó számbeli adatok, amelyeket a múlt tárgyalások alkalmából a bizottság elé terjesztett ugyan, az 1897. év végeig terjedtek csak, s azóta a magyar állam 1898. évi zárószámadatai is elkészültek, de mert a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok 1898. évi záró számadatai még nincsenek benyújtva, a kormány ezen újabb adatokat a maga részéről sem terjeszti elő. Kijelentette azonban egyben, hogy amennyiben a küldöttség tagjai bármily felvilágosítást kívánnának, azt készségesen meg fogja mindenkor adni.

Ezek után a küldöttség az érdemleges intézkedések tárgyalására tért át. Megállapították a hetes albizottság részére adandó utasításokat, amelyek értelmében ennek az osztrák albizottsággal tartandó tanácskozásokon el kell járnia. A hetesbizottság tagjai lettek: **Csáky Albin** gróf, **Láng Lajos**, **Lukács Antal**, **Mattekovits Sándor**, **Pulszky Agost** és **Tisza Kálmán**.

A választás befejezése után az értekezlet szétoszlott.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

* **Munkácsy bus nótája.** A nagy festőművész tudvalevőleg szeretett az édesbus magyar nóták hangjai mellett elmélázni, s különösen kedvelte **Szentirmay** Elemérnek a „Huzzad cigány, szivetrázó hangon szóljon a nótát“... kezdetű szomorú dalát. Meg is örökölte azt egy gyönyörű rajzban, mely a Korbay által átírt s a londoni Pitt és Hatzfeld cég által kiadott „Hungarian melodies“ című díszes füzetben jelent meg, Munkácsynak ajánlva, angolra fordított szöveggel. A kép egy a csárdában ülő, bánatos arcú legényt ábrázol, ki mögött a primás áll, s fülebe huzza a nótát, míg a kis bögös szemkört ült vele, s busan fűggeszti rá szemeit. Az asztalon, melyre a legény könyököl, üres és telt palaczkok állanak. Alul ott van Munkácsy neve, s ez alatt miniatűr hangjegyekben a „Huzzad cigány“ dal kezdete.

* **Szeged város színműpályázata.** Szeged város közgyűlése ma délután dr. **Balassa Ármin** indítványára 2000 korona pályadíjat tűzött ki

egy színelőadásra alkalmas abszolút becsű színműre, amely tárgyát a polgári társadalom életéből meríti. A benyújtási határidő 1901. évi május elseje. A bíráló-bizottság tagjai lesznek: a színiügyi bizottságnak és a Dugonics-társaságnak 2—2 tagja és **Krecsányi szegedi** színigazgató.

Az öreg Tisza.

— Bródy „Fehér könyv“-ből. —

Budapest, május 11.

A viharok kezdenek elcsitulni körülötte, látják, hogy ez nem annyira ember, mint szobor. Jelképe a másik magyar bölcsességnek, ha **Deák Ferencz** az egyik. **Deák** várja, **Tisza** felkeresi az eseményeket. A régiebb és súlyosabb alak kényszerítve cselekszik, az újabb, lengőbb, de szilárd: kényszeríti a cselekedetet magát. Regényalaknak jobb az utóbbi: az akarat nagy hőse, aki finom aczél szervezetével keresztül furódik az akadályok legvégzetesebb vastuskóin, de ahol nem bírja, ott elsiklik a maga akaratától, látszólag hűtlen lesz magához, tényleg azonban a leghűbb ilyenkor, mert neki fő lénye, czélja: a tény.

Ezek a szürke theóriák az ő szürke alakjának reflexei. De az ő alakja csak látszólag, a hazug messzeségből ilyen. Közelről a sok ezüstszürkéből olyan pompa kerül ki, mint a Velasquez fejéből. Különösen most, hogy kezd belekerülni a helyes világításba, nem rontják figuráját a hamis helyzetek, amelyekbe harminczöt éves politikai pályáján bizony belekerült egy párszor. Nem csufítják a csufítók, nem vetődik rá a szenvedélyes árnyék és nem égetik lábai előtt a kettős görögtüzet, fekete-sárga az egyik, nemzeti szín a másik. Be furcsa is, amint ezek összegyűlve, oly valószínűtlenné és lehetetlenné teszik a testét, hogy az inkább egy fantasztikus lény lesz, mint valóságos ember.

Kezd szobor lenni és amint a nyugalom felé fejlődik, amint a gyűlölség utolsó tombol körülötte: alakja mindnagyobb élességgel rajzolódik a történelem hátterébe, **Deák** mellé, akinek antagonistája, ellenképe, folytatása és kiegészítője.

A palota, amelyben lakik, olyan, mint ő: vaskonstrukció, vékony gránitoszlopok, nagyszabású, de nincs benne semmi aprólékos művésziesség, olyan tágas és majesztétikus, mint amilyeneket a genovai tengerész-kereskedők számára épített **Michel Angelo**.

A törpe képviselőház tőszomszédságában áll ez a hatalmas palota, amelynek nagy csendjében bizonyára nem a multnak él, hanem a jövőn gondolkodik **Tisza Kálmán**. Sokkal inkább az akció embere, mintsem hogy sokat évdjön az elmúlttal. De ha mégis elmerül benne olykor, úgy vélem, nem gyötrik semmiféle chimérák, sőt alighanem meg van elégedve magával. Csinos kis pálya volt az övé, egészen programmszerű, — férfiembernek ez a legnagyobb dicsőség — meglehetősen gazdag és mégis kerek. Tizenöt esztendeig volt kormányelnök Magyarországon!

Ha semmit, vagy csupa rosszat csinált volna is, ez egy faktum miatt is halhatatlan nagy alak, az idegerőnek és a szívósságnak örök példája. Volt-e hosszú kormányzásban passziója? Ha nem lett volna, bizony elmegy, ott-hagyja. És miben telt a legfőbb kedve? Abban-e, hogy a miért a kormány élére állott, — az ország pénzügyeinek rendbehozása — ment, mint a karikacsapás, lett pénzünk, lett hitelünk, mert benne bíztak, mert benne az állandóságot látták. (És valószínű, hogy nem a **Szilágyi** szép orációi, hanem az nyugtatta meg a külföldet, hogy a magyar papírjainak a

kupónjait nem hiába vágta le minden hónap elsején.)

Nem tudom, legnagyobb elégtételét miben találhatja az öreg államférfiu? De nem lehetetlen, hogy legbüszkébb a bukására. Nem akkor ment el, amikor oly nagyon akarták, amikor maga a nemzet is jelezte, hogy álljon már tovább, teljesítette küldetését, menjen pihenni. Az időpont, amikor ott akarta hagyni székét magától, összesett ez általános akarattal. Utcai harcok voltak, vér folyt, — tehát maradt. Egy év múlva ment el és akkor is azért, mert nem akarta exkuzálni magát a barátjai előtt sem.

Az emberi megkülönböztetések hiúságos szekrényében az ő fiókjára ez van felírva: a nagyszerű gőg. Nem, ő mégis valami, valami más, csak hogy ezzel nem lehet ilyen kutya-futtában végezni. Most az a kötelességem, hogy némán nézzem . . .

Még egy futó pillantást a dolgozószobájára, amely olyan teli összevissza írással, könyvvel, mint egy nagy magyar fiskálisé. Az olvasószekrényen, legfelül: Guy de Maupassant egy regénye —: uton ilyet is olvas. Igazi könyvei a szekrényében: két sor csupa Bismarck, egy sor — Jókai.

Voltaképpen mit is jellemezgetem én árva, akinek szájára a tisztesség és a fogadalom szájkosárt tesz. Ez a három sor könyv, — Bismarck, és Jókai — ez ő.

A többi már mind aktuális politika, amiben egy másik kemény legény osztja neki a szerepet, azért él, talán az egyetlen ember, aki az öregnek valaha imponált, — a fia.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi kereskedők köre csütörtökön este tartott választmányi gyűlésén *Tedeschi* Viktor elnöklete alatt jelen voltak: Gebhart István, Szücs F. Vilmos, Bauman János, Weinberger János, Donáth Simon, Sági Henrik, Löwenstein Lajos, Ehrenfeld Ignátz, Brunner Kálmán, Martin Jakab, Wesszel Károly, Thyman Conrad, Kovács F. Lajos, Klein Sándor, Ofner Gyula, ifj. Wein Mór, Meer Armin, Doka Miklós, Keppich Zsigmond stb. *Weinberger* János pénztárnok jelenti, hogy köz vagyona 3980 kor. 6 fill. április hóban befolyt tagdíjakban 345 kor. játék díjakban 45 kor. 78 fill. Május havi tagdíjban 46 kor. összesen 606 kor. 78 fill. Elnök bejelenti, hogy az egységes záróra szabályozása érdekében a kereskedelmi miniszterhez a felterjesztés elküldetett, ugyszintén megküldte a kör azt az ország 153 társ és hason egyesületének átirattal. Orvendetes tudomásul szolgált. Elnök bemutatja a titkár által elkészített új házszabályokat, melyet a választmány egyhangulag elfogadott. *Tedeschi* Viktor elnök ezután bejelenti, hogy a néppünetély érdekében, úgy a lövész egyletnél, mint a tanácsnál a liget megnyeréséért kérvényezni kellett. A kérvényezés eredményre vezetett, a liget július 15., 29., vagy augusztus 5. volna kapható, mely napok közül a választmány július 15-ét választotta, akkor lesz megtartva a néppünetély. A végül bizottság elnökéül, tekintve, hogy ifj. *Szöcs* János gyászban van, ideiglenesen *Tedeschi* Viktor elnököt kérte fel a választmány. A bizottság tagjai lettek: Gebhart István, Kálmán József, Weinberger János, Kráusz Sámuel, Keppich Zsigmond, Schaffer Henrik, Szücs F. Vilmos, Faragó Rezső, Losonczy Zoltán, Gedeon János, Klein Sándor, Ofner Gyula, Doka Miklós és Radó Sándor.

Öngyilkosság a városligetben

Az Aradi Közlöny tudósítójától —
Arad, május 11.
Az aradi városligetnek szennyezése volt ma. A liget egyik fájára egy munkásember felakasztotta magát, még pedig, ami érdekes színezetet ad a dolognak, az öngyilkosságot kétszer kísérelte meg, a mai napon. Egy ízben

már a nyakán volt a hurok, mikor egy társa észrevette a dolgot és megakadályozta. Az elhatározott szándéku öngyilkos azonban másodszor is nyakába akasztotta a nadrágszíjat és ekkor sikerült megválnia az élettől.

Lambertus Péter 64 éves szépfalusi illetőségű, családos munkás az öngyilkos, ki ma reggel szomszédjával, *Molter* József lakatossal a waggonygyárba ment munkát keresni. Szomorúan jöttek ki, mert nem kaptak dolgot s utközben *Lambertus* nagyon panaszkodott a társának. Azonfelül, hogy munkát nem kapott, még az bántotta, hogy rossz viszonyban élt a családjával. Beszéd közben azt mondta, hogy megunta már teljesen az életét és felakasztja magát.

Molter nem tulajdonított valami fontosságot ennek a beszédnek és elvált társától. Mindenfelé sétálgatott és véletlenül a városligetbe vetődött. Amint a liget hátulsó részén járt a bokrok között. *Lambertus* pillantotta meg, ki éppen azon fáradozott, hogy a nyakában levő szíjra felakassza magát. *Molter* oda ugrott hozzá, elvette tőle a szíjat és a saját derekára kötötte. Azután lebeszélni igyekezett *Lambertus* szándékáról és együtt hazamentek.

Később *Molter* újra a ligetbe ment s alig tett néhány lépést a fák közé, ott látta lógni egy galyon barátját. Nyomban levágta a zsiniget, de már késő volt, *Lambertus* meg volt halva.

Erre jelentést tett a rendőrségnél, melynek részéről *Murády* Álmos rendőrhadnagy és *Ötvös* Dániel kerületi orvos mentek ki a helyszínre. Az öngyilkosság okául a vizsgálat az életuntságot állapította meg.

HIREK.

— **A király érkezése.** Ő felsége holnap, szombaton, reggel 5 óra 45 perczkor a nyugati pályaudvaron át a fővárosba érkezik, s több hetet tölt körünkben. A külön udvari vonat a teljes kísérettel ma este 10 órakor indult el Bécsből. A testőrség és udvartartás külön vonaton ma reggel érkezett meg. A testőrség egy csapatban, fegyveresen vonult föl a várba, s elszállásolta magát az udvari őrház fölötti kaszárnyában. A király vasárnap délutánig marad a palotában, délután 2 óra 35 perczkor pedig kíséretével külön udvari vonaton Gödöllőre utazik, a honnan csütörtökön reggel 6 órakor érkezik vissza a fővárosba, a mikor is az első általános kihallgatás lesz. A kihallgatásra jelentkezni a királyi palotában, a kabinetirodában lehet.

— **A prágai németek követelése.** Prágából telegrafálják: A prágai német egyesület az itteni német lapokban proklamációt tesz közzé, a melyben kifejti a prágai németek politikai és községi követeléseit. A közlemény azt mondja egyebek között: Mi prágai németek teljes joggal a következő természetes követeléseket támasztjuk, a melyek egyszersmind mutatják, mitől fosztanak meg bennünket:

1. Prága város községi igazgatásának olyan reformja, hogy a német lakosságnak megfelelő számú képviselője legyen a városi képviselőtestületben és a városi tanácsban, továbbá olyan intézményeket, a melyek a tartománygyűlésen illetőleg az alakítandó tartománygyűlési német kuriában is biztositják képviselőtüket.

2. A prágai német iskolák kerületi iskolatanácsának kizárólag németekből kell állania, a prágai német népiskolákat német tanügyi igazgatásnak kell alárendelni és fejlődésüket nem szabad megakasztani.

3. Prága és külvárosai községi hatóságainak hivatalos működésében, úgy szintén vala-

mennyi városi intézetnél a két cartományi nyelv egyenlő jogu legyen.

4. A terek, utcák és utak nevei Prágában és a külvárosokban német nyelven is megjelölendők. A közforgalomban és a nyilvános felvilágosítások adásánál a cseh és német nyelv mindenütt paritásosan használandó.

5. A városi vagyon fölhasználásánál mindig figyelembe kell venni annak részben német eredetét és a német lakosság igényeit és szükségleteit.

— **A Munkácsy-gyász.** *Munkácsy* Mihály jelképes ravatalát az este a villamos lámpák fénye mellett nagyszámu közönség nézte. A triposzokban és Attila király aranyozott edényeiben az áldozati lángokat ma újra fölgyújtották. A ravatal még két napon, szombaton és vasárnap lesz este tíz óráig kivilágítva s vasárnap éjjel lebontják a művészi alkotmányt. A műcsarnok belsejéből a nagyszerű gyászdiszítéseket ma szedték le az *Entreprise* emberei és a tavaszi tárlat újra régi alakjában látható. A gyászra való tekintetből azonban a tavaszi kiállítást csak május 14-én, hétfőn nyitják meg a nagyközönség számára.

— **Ugron összeférhetlenségi bejelentése ön-maga ellen.** *Ugron* Gábor csatlakozott *Bak* Rafaelhez, a ki tegnap ellene összeférhetlenségi eseteket jelentett be, s ma ő maga is elbirálás tárgyává tette egy üzletét, a mely eddig nem került a bizottság elé. A bejelentésben *Ugron* ezeket mondja:

A kolozsvári üzletvezetőség 1899 őszén árlejtést hirdetett az 1900. évi téglaszállításra. Ezt bethlenfalvi téglagyáramból szállitva a székely-udvarhelyi állomásra ezreként 12 forint 10 krért elvállaltam. Az én véleményem szerint ugyan ebben nincs összeférhetlenség, de bejelentem, hogy a többi esettel együtt ez is tárgyalassék.

A Ház elnöke ezt a bejelentést is átteszi a többiekkel együtt az összeférhetlenségi bizottsághoz. A tegnapielőtti összeférhetlenségi tárgyalásról utólag érdekes részlet lett ma ismeretes. A bizottság egyhangu határozatát előbb erős ellentétek előzték meg. *László* Mihály ugyanis kifogásolta *Dózsa* indítványában azt a szót, hogy „jelenleg“ nincs összeférhetlenség, mert így azt lehetne következtetni, hogy előbb volt. *Andrássy* Tivadar gróf és *Rátkay* László evvel ellentétben tovább akartak menni *Dózsa*-nál is és ki akarták mondani, hogy a zabszállítási ügylet igenis összeférhetetlen volt, s csak megszűnt időközben. *Rátkay* ki akarta mondani azt is, hogy tulajdonképen *Ugron*nak magának kellett volna előterjesztenie a zabszállítási ügylet a bizottság elé. Hosszas vita volt ezek körül a javaslatok körül, s végre is úgy oldották meg a dolgot, hogy mind a három indítványt visszavonták. Így jött létre az egyhangu határozat, a mely annyit konstatált, hogy ez idő szerint már nincs összeférhetlenség a zabügyben.

— **Diákok harca Bécsben.** A bécsi egyetemi hallgatók közt kiütött politizáló háboruszkodás egyre elkeseredettebbé lesz. Ma megjelent a rektornál az akadémiai egyetek uniója és kijelentette, hogy a rendért nem vállal felelősséget, ha a katolikus diákság az egylet színeivel jelenik meg az aulában. A rektor erre általános tilalmat bocsájtott ki és megparancsolta az egyetem szolgáinak, hogy a ki a tilalom ellen vétene merne, azt haladéktalanul kísérjék be az ő irodájába. A tilalom az egyetem fekete tábláján jelent meg, s egyben eltiltja a csoportosulást, a fel-alá sétálást és a lépcsőkön való álldogálást. — Déli tizenkét órakor a német nemzeti diákok észrevették, hogy a Ringstrassen mintegy 200 katolikus diákból álló csoport közeledik, s az egylet

színeit viselte. A németek elállották a főkaput, s nem engedték be a katolikus pártiakat, a kik lármásan követeltek szabad utat.

— Pfuj zsidó rabszolgák! — kiáltozták egyre.

Csakhamar botokra kaptak az ellenfelek, s kegyetlenül püfölték egymást. A harci lármára előkerültek a pedellusok, de az elsőt, a ki rendet akart csinálni, úgy elverték, hogy a többi közel sem mert menni. — Egyszerre a németeknél kiáltás hangzott:

— Strogof jön!

A hirhadt antiszemita képviselő csakugyan arra jött két társa kíséretében. A katolikus diákok éljenezve üdvözölték példányképüket. Időközben a rendőrök is előkerültek és három diákot elfogtak. Holnap az egyetem előtt nagy tüntetés lesz. A liberális diákok küldöttségileg kérik ehhez ma a liberális képviselők segítségét.

— **Erettségi vizsgán meghalt igazgató.** Fogarásról táviratozza tudósítónk: Megdöbbentő katasztrófa történt ma az itteni felső kereskedelmi iskolában. Végk Mátyás, városi képviselőtestületi tag, a felsőkereskedelmi iskola igazgatója, reggel az erettség vizsgálat megnyitása után, a katedrán ülve, hirtelen összeesett és növendékei szemelátára meghalt. A 45 éves, erőteljes embert szívizélhüvés érte. Halála általános részvétet kelt városszerte.

— **Vészirek a löversenykről.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Egy esti lap hire nyomán riasztó hírek jártak a budapesti tavaszi löversenyek elmaradásáról, aminek oka a lovaknak veszedelmes járványos megbetegedése lett volna. Azt beszéltek, hogy több versenystálló lovai oly mértékben vannak inficiálva, hogy a versenytérre bocsátás által az összes istálló közvetlen veszélynek lennének kitéve. Az esti lap híréből szerencsére mindössze annyi tény, hogy több versenyló erősen meghűlt s e miatt a versenyen nem vehet részt, járványról azonban szó sincs. Ma este a versenyegylet hivatalos czáfolatot is tetetett közzé, amelyben elmondja a tényeket. E szerint a Milne-istálló lovai közül marad el egynehány az idei tavaszi versenyekről. Azok a tulzott hírek, amelyeket kolportáltak, avval vannak összefüggésben, hogy Schuber lökereskedő márczius végén mintegy 28 főből álló lószállítmányt indított Budapestre s ezek közül egy, amely Herman József tulajdona volt, takonykór tünetei közt megbetegedett. A lovat azonnal zár alá vették és bár a többin a bajnak nyoma sem látszott, azok is mind megfigyelés alatt vannak. A betegséget nem lehetett konstatálni, de két, némileg gyanus lovat így is lebunkóztak, s így az óvó intézkedésekben a legszükség határokig mentek el. Arról azonban szó sem lehet, hogy takonykór járvány volna, vagy pláne a tavaszi löversenyt ily okból elhalasztani kellene.

— **Vasárnap szabad újságot csinálni.** Vasárnap fogadja a király a delegációkat, s ez alkalommal trónbeszédet intéz hozzájuk. A berlini találkozó után, a mikor a levegő telve van diplomáciai sejtelmekkel, s nyilvánvaló, hogy a nemzetközi politikában nagy átalakulások küszöbén állunk, a trónbeszédnek rendkívüli érdekessége van. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter erre való tekintettel ma rendeletileg felfüggesztette a vasárnapi munkaszünetet az újságokra nézve, úgy, hogy az esti lapok még vasárnap megjelenhetnek, a többiek pedig hétfőn a rendes időben reggel jelennek meg.

— **Az olasz trónörökös ellopott vasuti kocsija.** Furcsa kis kalandja volt Victor Emánuel nápolyi hercegnek, az olasz trón örökösének, mikor a napokban Berlinbe utazott a német trónörökös nagykorúsítási ünnepére. A szent-

gotthardi vasuton utazott, s Zürichnél észrevették, hogy a vasutról lemaradt az az udvari podgyáskocsi, amelyben egyebek közt azok az ajándékok is voltak, amelyekkel az olasz királyi pár a német trónörökösnek kedveskedni akart. Keresték, hova lett a kocsi és kiderült, hogy azt bizony lelopták a vasutról az utazás közben. Ilyen lopást sem sokat jegyezhet fel a tolvajoknak különben nagy krónikája. Alighanem külön kitüntetést is kap a ravasz tolvaj az ő saját külön köztársaságukban ezért a remekbe csinált fogásért.

— **Porrá égetett gyermek.** Ott Jánost, a gyermekgyilkos apát, a kinek rémes tettéről ma hosszabb cikkben írtunk volt, mint Bécsből táviratozzák, ma ismét kinalgatták. Ma vallomását módosította. E szerint nem az egész gyereket égette el, hanem csak egy részét. Más részét otthon rejtegette egy darabig, de mikor nagyon erős szaga lett a feloszló holttestnek, a Dunába vetette azt. A nyomozás tovább folyik.

— **A nagyváradai rabbi esküje.** Fuchs dr., a nagyváradai orthodox rabbi nem hagyja annyiban azt a sérelmet, a mely rajta az által esett, hogy a bíró a megesketésnél kalapja levételére akarta kényszeríteni és pénzbírsággal sújtotta, mert ezt nem tette meg. A rabbi akciózt indított, a melynek eredményeképen 200 aláírással kérést intéznek az igazságügyminiszterhez, hogy szerezzen a sérelemért elégtételt. A kérvényt holnap küldik el Plósz miniszterhez.

— **A turisták estélye.** Az arad-hegyvidéki turista-egyesület f. évi május hó 15-én este 7 órakor a városligetben fölolvasással, előadással és tánczozal egybekötött ismerkedési estélyt rendez, melyre az egyesület tagjai családjaikkal, valamint a tagok által bevezetett közönség hírlapilag tisztelettel meghívatik. Az estély programja: 1. Schmidt János dr. fölolvasása az Arad-hegyvidéki turista-egyesület czéljai- és eszközeiről, 2. Szigmetz Károly m. kir. államvasuti főfelügyelő előadása az aggteleki barlangról, valamint a szádellői és áji völgyről; 3. Vacsora és táncz. Beléptidj nincs. Az estély az időjárásra való tekintet nélkül okvetetlenül meg fog tartatni. *Az elnökség.*

— **Megőrült sakkmester.** New-Yorkból táviratozzák, hogy Theisz Vilmos, a híres sakkmester, a kit csak nem régebben bocsájtottak ki az elmegyógyító-intézetből, már megint visszakerült oda. A szerencsétlen emberen ma oly mértékben tört ki ismét a betegség, hogy saját biztonsága okából is ártalmatlanná kellett tenni és intézetbe szállítani. — A betegnek most találmányi mániája van; találmányokról révedezik, a melyek által hirtelen meggazdagodnék. Egyelőre azonban semmije sincs, mert a minap minden pénzt, ékszerét és értéktárgyát elszörta az utcán a gyerekeknek. — Betegsége teljesen gyógyíthatatlan. Theisz tragédiája egyébként közös sorsa legtöbb híres sakkmesternek. A végsőig feszített agymunka tönkreteszi őket javakorukban, s kórházba, vagy sirba juttatja.

— **Öngyilkos fényképész.** Budapesten az Akácfa-utca 47. számú ház házmestere: Zsemye József, amikor ma reggel kijött lakásából az udvarra, észrevette, hogy az ajtó kilincsére valaki madzaggal egy levelet kötött. A levél kézírásában megismerte veje: ifj. Lovich Antal bécsi születésű 47 éves fényképész kézvonásait. Lovich apósával egy házban lakott és az ugyanott lévő fényképezési műteremben volt alkalmazva. Szorgalmas, lelkiismeretes ember volt, de akinek életét az utóbbi időben gyógyíthatatlan idegbaja rendkívül elkeserítette. A házmester aggódva nyitotta fel a különös módon kézbesített levelet. Rossz sejtelmek valóra váltak. A levélben veje öngyilkosságát jelzi és e szavakkal: „A műhelyben alszom örök álmomat!” — fejezte be bucsulevélét. A kétségbeesett öreg ember besietett az udvar hátsó részében levő fényképezési mű-

terembe, ahol vejét egy karosszékből ülte, holtan találta. Mellette egy félig kiüresített cyankális üveg feküdt. Az íróasztalon a következő bucsu sorokat találták:

Ép észszel, tökéletes öntudattal régi elhatározásomat követem, amikor kronikus idegbajom, mellbetegségem és rossz látásom miatt, amelyek idegessé és munkaképtelenné tesznek — meghalok.

Mérgezőselem cyankali. Fényképész voltam és mint fényképész halok meg. Voilà tout!

Lovich.

A szerencsétlen ember holttestét a rendőrség a törvényszéki orvostani intézetbe vitette.

— **A Vezuv áldozatai.** Napok óta állandóan olvashatók lapunkban is a Vezuv kitöréseiről szóló hírek. Óriási veszedelem fenyegeti a tűzhányó egész környékét, s máris rettenetes pusztításokat végezett a kiömlő láva. A milyen romboló, olyan fenséges is egyuttal a tűzokádó működése. Nem csoda, hogy az angolok, akik most Nápoly körül tartózkodnak, s a rendkívüli szenzációknak imádói, igyekeznek a tüzet lehetőleg közelből megszemlélni. A hegyre azonban halálos veszedelem most felmerészkedni, s a hatóság carabinieriiket állított őrségre, hogy közel ne engedjenek senkit. Ennek daczára ma négy angol felszökött az őrvonalon át a kráter felé. A hegy közepéig baj nélkül eljutottak, ott azonban nem tudták megkülönböztetni a hideg lávát a forrótól, s a tüzes anyagba zuhantak. Rémes sikoltozásaikra előrohantak a carabinieri és kimentették őket, azonban oly súlyos égési sebeket és zuzódásokat szenvedtek, hogy halálos állapotban szállították őket a nápolyi kórházba. — A prefektus rendeletére most már zárt kordont vontak a hegy körül, s így őrzik a könnyelmű kíváncsiakat a veszedelemből rohanástól.

— **Eltűnt főhadnagy.** Nagy feltűnést keltett január hó folyamán Pozsonyban Grifner főhadnagynak, a 72. gyalogezred tisztjének eltűnése. Akkor azt beszéltek, hogy Grifner a burokhoz szökött, s ebben meg is nyugodtak. Ma megkerült a főhadnagy — halva. Visegrád mellett holttestet vetett ki a Duna, s két tiszt ebben ráismert az eltűnt főhadnagyról. Megindították a nyomozást, mert büntettet sejtenek ebben a dologban, miután az nem valószínű, hogy Grifner ha öngyilkos akart lenni, a vízbe ölte volna magát.

— **Egy pofon a harminczas évekből.** Deák Ferencnek egy eddig ismeretlen levelét közöljük alább Bródy Sándor ma megjelent „Fehér könyve” után. A levél, mely Oszterhuberhez, Deák sógorához van intézve, az elején a politikai morál sülyedésével foglalkozik, míg a végén egy pofon történetét mondja el, melynek cselekvő személye Tisza Lajos bihari követ volt. Adjuk a levelet szószerint:

Posonban, Május 7-én 1833.

Szeretett kedves Sógorom!

Itt ülök íróasztalomnál, betegen és kedvetlenül, betegen, mert az influenza engem is meglepett, de mellette még egy ülést sem hagytam el, kedvetlenül pedig, mert mostani idejövetelem azon egy fontos lépése életemnek, melyet megbántam. Hidd el édes Barátom, ha kötelesség és becsület állhatatosságot nem parancsolnának, én hamar, igen hamar ismét közöttetek lennék; de így csak Levelem jelenik helyettem, csak abban panaszolom sorsomat és a közjónak sülleését.

Közöttünk pártok kérdése minden tárgy, mindent csak az határoz meg, hogy egyik vagy másik pártnak titkos kinézését mennyire segíti vagy gátolja, vagynak kik Somsichot gyűlölvé néki bajt szerezni 's ez által lehető Personalisságát nehezíteni szeretnék, mások ellenben ötet pártolják. — Valóságosan liberális ideák ritkák, másnak tulajdonát csorbítani sokan szeretnék, de

= Nyomtatványokban =

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, úgy tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz-munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Jártós munka.

Mindamellett
olcsó árak!

Szóval: teljes megalégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlhatja.

Pályázati hirdetmény.

A „Borosjenői takarékpénztár“ részvénytársaság czég, lemondás folytán megüresedett

Könyvelői állásra

pályázatot hirdet. — Pályázni kívánók tartoznak szakképzettségüket és eddigi működésüket igazoló okmányaikat legkésőbb **folyó évi május hó 26-ik napjáig** a takarékpénztár igazgatóságához Borosjenőre beküldeni.

A könyvelő javadalmazása 1600 korona és természetbeni lakás.

Az állást elnyerő tartozik 600 korona ovadékot a takarékpénztárnál készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban elhelyezni és állását legkésőbb folyó évi június hó 20-ik napjáig elfoglalni

Borosjenő, 1900. évi május hó 5-ik napján.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

F. évi április hó 30-ikán egy kutya, embert és több állatot megmárt. A kutyán úgy élő állapotban mint a felboncolás alkalmával a veszettség állapotát meg, minélfogva az 1888. évi VII. t.-cz. végrehajtása tárgyában a nagymélt. földmívelési m. kir. miniszterium által 40,000. 1888. sz. alatt kiadott rendelete 188. §-a alapján a f. évi április hó 29-ikén már lejárt azon 40 napi határidőt, mely alatt a kutyák szájkosárral voltak ellátandók, a mai naptól számított újabb 40 napra meghosszabbítottam és ezen idő alatt a kutyáknak kötve tartását, vagy pedig úgy az utcán valamint otthon a lakásban is harapás ellen biztos szájkosárral való ellátását rendelem el.

Miről alkalmazkodásul a közönséget azzal értesitem, hogy a gyepmester által elfogott kutyák a törvény rendelkezése szerint kiadhatók nem lévén, a szájkosár nélkül szabadon járó kutyák kivétel nélkül elfogatni kiirtatni és gazdáik a törvény alapján kérdőre vonatni és büntettetni fognak.

Arad szab. kir. város kapitányi hivatala mint I-ső foku állategészségügyi hatóságtól 1900. márcz. 19.

Sarlot
főkapitány.

Salacz.
kir. tan. polgármester.

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

2512—1900.

Hirdetmény.

A vető és fűmagvakat vásároló közönséget értesitem, hogy az 1895. évi XLVI. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 38286—96. számú földmívelésügyi miniszteri rendelet 8-ik §. értelmében a vető és fűmagvak árusításával foglalkozók a következők szigorú betartására vannak kötelezve.

Vető- és fűmagvak alatt értetnek az országban a mezőgazdasági termelés tárgyát képező, vagy e célra máshonnan behozott kultúrnövények: általában kereskedelmi, ipar-, gyógy-, kerti- és takarmánynövények, valamint a füvek magvai, úgyszintén az erdei magvak is, melyek termelés céljára iparszerűen forgalomba hoztak, illetve kínáltnak vagy árultatnak.

A vető- és fűmagvak iparszerű forgalomba hozatala, illetve kinalása és árulása 10 kgr.-on felüli mennyiségekben a következő szabályok szerint történjék:

A vető- és fűmagvak csakis az eladó nevének, az illető mag fajanak, illetve válfajanak és származásának (ha ehhez valamely tulajdonság van kötve), valamint az illető mag tisztaságának (súly szerint) % -ban, úgyszintén csirázó képességének (szemek száma szerint) % -ban való határozott megjelölése mellett hozhatók forgalomba. Ha a mag válfaja vagy származása az eladó előtt ismeretlen, ezt különösen kijelenteni, illetve megjelölni tartozik.

A tisztaság és csirázó képesség % számai külön-külön meghatározott számmal jelölendők; tehát pl. a tisztaság ekként 85—90% -nem jelölhető.

Gróf Leiningen- és Lövész-utca

sarkán négy

telek

mely áll 172:9 négyszög öl két telek és 112:8 négyszög öl szintén két telek 1871

szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás nyerhető a tulajdonosnál, **Sárosy István Vécsey-utca 12. sz.**

Meghívó.

Az „Aradmegyei hitelegylet, mint szövetkezet“ rendkívüli közgyűlését

az Arad osanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság gyűlés termében

folyó évi május hó 22-én délelőtt 11 órakor tartja meg

a következő tárgysorozat mellett:

- 1.) A felszámolás kimondása a folyó évi márczius hó 21-én megtartott XII. évi rendes közgyűlés határozata alapján.
- 2.) Két tagu felszámoló bizottság megválasztása.
- 3.) A folyó évi márczius hó 21-én megtartott XII. évi rendes közgyűlés indítványa a tartalékalap hováfordítása iránt.

Kelt Aradon, 1900. április hó 25-én.

Az igazgatóság.

Peronospora permetezők

3 évi jótállás mellett (ingyen javítás)

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy hasított körmű állatoknak és azok nyers terményeinek Magyarország egész területéről Romániába való bevitelre tilos mindazonáltal bárányok úgy élő, mint levágott állapotban bevitelük ha közigazgatási hatóság által kiállított és hatósági állatorvos által láttaozott egészségi és származási bizonyítvánnyal igazoltatik, hogy az állatok származási helyének vármegyéjében a juhok között ragályos betegség nincs, illetve oly ragadós állati betegség nem uralkodik, mely a juhok által elhuzcsolható.

Ezeknek a megjelöléseknek az eladó részéről irásban meg kell jelölni a szavakkal, a számjelek tisztán kiírva és pedig vagy az ajánlatban, kötleveiben vagy számlában, vagy esetleg külön értesítvényben, a kicsinybeni vagy követítő útján eladásoknál magán a zsákon (burkolaton) le nem törölhető vagy egy könnyen el nem távolítható módon kell megtörténni. A mennyiben ez nem magán a zsákon (burkolaton) történik, a zsákoknak az eladó nevének, vagy czégjegyén kívül még egy más oly jellel kell megjelölve lenni, melynek alapján az árjegyzékben, ajánlatban, kötleveiben, illetve számlában vagy külön értesítvényben jelzett árú azonossága kétségtelenül megállapítható legyen.

A vető- és fűmagvak szállításánál, az erre használt zsákok (burkolatok) az eladó p ecséjével (ólomzár) zárandók le, ha csak erre illetékes állami magvizsgáló állomás részéről ólomzárólva nem volnának.

Mindazokban az esetekben, melyekben vető- és fűmagvak magkereskedők részéről számla vagy más külön írásbeli értesítvény mellett szállítatnak, köteles az eladó magkereskedő az A. melléklet szerinti nyomtatvány*) egy példányát csatolni, melynek a szállított vető- vagy fűmag burkolatán alkalmazott jel, a mag fajanak, illetve válfajanak, származásának, valamint tisztasági és csirázóképességi % -ára vonatkozó köteles megjelölés kitüntetésére szolgáló rovatait az eladó kitöltheti.

Vető- és fűmagvaknak, mint „nyersárúnak“ termelők részéről magkereskedők részére lőrtendő eladásoknál és a magkereskedők egymásközötti forgalmában a jelen határozmányok — az illető magvak fajanak, illetve válfajanak, valamint eredetének vagy származásának megjelölésén kívül — nem kötelezők. (L. 6. §. 2. pontját).

Lóher- és luczerna-magvakat, ha azok nem teljesen arankamentesek, termelés céljából forgalomba hozni tilos (1894. XII. t.-cz. 51. §.) úgyszintén az egyéb vetőmagvakat is, ha azok a mezőgazdaságra (növénytermelésre) káros gyomok magvait tartalmaznak.

A vető- és fűmagvaknak az eladó részéről kötelezően megjelölt és ezzel biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi % -ára való ellenőrző vizsgálatoknál úgy a tisztaságban, mind a csirázóképességben külön-külön mutatkozó 5%-nyi hiány meg van engedve. Ha pedig a vizsgálat esetleg a tisztaságnál a fenténél nagyobb hiányt, a csirázóképességénél ellenben a biztosított magasabb % -ot talál, vagy megfordítva, ezen esetekben a biztosított legkisebb tisztasági és csirázóképességi % -ok számainak 100-zal osztandó zorzával szemben, a vizsgálat által talált két számadat ugyan e számtani eredménye a fűmagvaknál 10%-nyi, a többi vetőmagvaknál pedig 5%-nyi hiányt mutathat.

Figyelmeztetem tehát a közönséget, hogy vető vagy fűmagvak vételénél óvatosan járjon el s hogy a kereskedőtől az illető mag fajanak, illetve válfajanak származásának valamint a mag tisztaságának úgyszintén csirázó képességének % -ban való határozott megjelölésére és mindezekért a szavatosság elvállalását követelni jogosítva van.

Arad, 1900. február 15.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

(*) A magvizsgáló állomásoktól szerzendő be.